

Na Peloponésém poloostrově se můžeme setkat se třemi taxony lužanek. Nižší polohy od září do listopadu zdobí lužanka žlutá (*S. lutea*, viz obr.) a l. sicilská (*S. sicula*). Obě se vyznačují robustními, vzpřímenými zářivě žlutými květy, velkými hlízami a listy, které se objevují současně s květy. Vzájemné rozlišení však často působí potíže (nejdůležitějším diferenčním znakem by měla být větší šířka listů u prvně jmenovaného taxonu) a mnozí autoři se proto přiklánějí k jejich sloučení. Ve stejné době vykvétá v horách (zpravidla nad 1 200 m) další druh — lužanka očúnokvětá (*S. colchiciflora*). Oblibuje zejména světliny v jedlových či bukových lesích na vápencových podkladech. Její květy jsou drobnější (nejčastěji jen 5–6 cm), citronově žluté a výrazně menších rozměrů dosahují i hlízy. Navíc, kvetoucí rostliny nemají vyvinuté žádné listy — ty se objevují až za dlouhou dobu po odkvětu. Pro nás je jmenovaný druh zajímavý tím, že svým rozšířením zasahuje až do střední Evropy a jeho nejbližší lokality leží na území sousedního Slovenska nedaleko Štúrova (jde o vůbec nejsevernější výskyt). O památný taxon jde i z pohledu historie botanického výzkumu Peloponésu. Rostlinu zde totiž sbíral první post-linneovský botanik působící v této oblasti John

Sibthorp během své expedice v r. 1787, kdy začínal shromažďovat materiál pro monumentální dílo *Flora Graeca*. Jmenovaná publikace bezpochyby představuje jednu z nejpozoruhodnějších ilustrovaných květen, které kdy spatřily světlo světa (Živa 2003, 4: 188–192). Tvoří ji 10 v kůži vázaných svazků publikovaných mezi lety 1806 a 1840. I ručně kolorovaných obrazech najdeme velice zdařilá a realistická vyobrazení celkem 966 druhů řecké květeny. Původní soubor byl vydán v nákladu pouhých 25 výtisků a řadí se tak mezi vůbec nejdražší botanické tisky všech dob.

Zastavení čtvrté — česneky a sněženky

Z dalších zajímavých druhů jistě neuniknou pozornosti drobné endemické česneky. První z nich — *Allium callimischon* (viz obr.) — představuje poměrně hojný prvek vápencových svahů a křovinatých porostů jižního a západního Řecka. Jeho okvětní lístky bývají při rozkvetu bílé, později někdy narůžovělé, ve střední části s tmavší linií. Spolehlivé určení opět vyžaduje kontrolu podzemních částí — cibule mívají tuhé vnější obaly rozpadající se v podélná vlákna. Blízce příbuzný druh *A. ritsii* náleží mezi nejvzácnější rostliny,

s nimiž se lze v tuto roční dobu na Peloponésu setkat. Celkový areál totiž zahrnuje pouze několik km² na poloostrově Malea. Mezi hlavními diferenčními znaky oproti předchozímu taxonu patří síťovitě rozpadavé vnější obaly cibule, celkově menší vzrůst i chudší květenství.

Přehled atraktivních rostlin Peloponésu by jistě nebyl úplný bez sněženky *Galanthus reginae-olgae*, která je jediným řeckým zástupcem vykvétajícím během podzimu (od září do prosince). Současně se pyšní i další zvláštností — kvete totiž téměř zcela bez listů a teprve za plodu začínají její asimilační orgány prorůstat nad povrch půdy. Druh zpravidla nalezneme ve smíšených lesích a vlhkých, stinných roklicích středních nadmořských výšek.

Je asi očividné, že největší počet nevšedních podzimních druhů se soustřeďuje na jihu Peloponésu, na poloostrovech Mani a Malea, kde zdánlivě fádni stanoviště jako okraje cest či olivové sady hostí celou řadu vzácných a endemických druhů. Taková podívaná na záplavu bílých květů šafránů, doplněnou žlutí lužanek a fialověrůžovými odstíny ocúnů a bramboříků pak dává alespoň na chvíli zapomenout na skutečnost, že v našich zeměpisných šířkách se již neuprosně blíží zima.

Květinové symboly Kanady

† František Procházka

V Evropě jsme zvyklí na znaky nebo symboly různých států či měst, jež začasťe demonstrují sílu a moc. Tak např. náš dvojecasť český lev nebo orlí (či orlice) ve znacích nejrůznějších střeoevropských států anebo zemí. Kdesi, daleko v pozadí, se cudně skrývají slovanská lípa a germánský dub. Zcela jinak je tomu v Kanadě, rozlohou srovnatelné s Evropou. Jednotlivé kanadské provincie mají totiž ve svých znacích kanadské druhy rostlin. Dokonce i frankofonní provincie Quebec, jež měla od r. 1963 ve znaku bourbonskou lilii — znak francouzského královského rodu Bourbonů (lilii bělostnou — *Lilium candidum*, Madona lily), má od r. 1999 nový symbol — kosatec různobarvý (*Iris versicolor*), který roste na více než polovině území Quebecu.

Všechny ostatní provincie Kanady měly a mají ve svých znacích jako symboly původní rostliny kanadské flóry: Alberta divoký šípek (*Rosa acicularis*, Prickly rose — od r. 1930), Britská Kolumbie až 8 m vysokou stromovitou svídu *Cornus nuttallii* (Pacific Dogwood — od r. 1956), nápadnou velikými bílými listeny, které vyhlížejí jako květy, Manitoba bíle kvetoucí koniklec *Pulsatilla patens* var. *Wolfgangiana* (Prairie crocus — od r. 1906), Newfoundland hmyzožravou rostlinu špirlice *Sarracenia purpurea* (Pitcher plant — od r. 1954),

jediný druh rodu zasahující ze Střední Ameriky na sever až do východní Kanady, Nové Skotsko bíle kvetoucí plazivý stálezelený keřík *Epigaea repens* (Mayflower nebo Trailing arbutus — od r. 1901) s celokrajnými střídavými listy, pěstovaný v zahradách ojedinele i u nás, Nový Brunšvik modrokvětou violku *Viola cucullata* (Purple violet — od r. 1936), Ontario bíle kvetoucí liliovitou rostlinu z příbuzenstva našeho vraního oka — *Trillium grandiflorum* (Trillium — od r. 1937), Ostrov prince Eduarda severoamerický střevičník *Cypripedium acaule* (Pink lady's-slipper — od r. 1965) s bezlistou lodyhou a velkým růžovým pskem, Saskatchewan červenokvětou lilii *Lilium philadelphicum* var. *andinum* (Western red lily — od r. 1941), Severozápadní teritoria severoamerický druh dryádky *Dryas integrifolia* (Mountain avens — od r. 1957) a Yukon — i na našich pasekách a okrajích

Ve znaku kanadské provincie Nový Brunšvik najdeme modrokvětou violku *Viola cucullata*, vlevo ♦ Z osmi druhů r. špirlice (*Sarracenia*), vyskytujících se v močálech a na slatinistích jihovýchodu Severní Ameriky, má špirlice nachová (*Sarracenia purpurea*) největší areál sahající od střední Kanady přes jižní pobřeží Hudsonova zálivu a oblast Velkých jezer po Newfoundland, ježož je symbolem, na severu až po Mexický záliv na jihu. Foto F. Procházka

lesů běžně rostoucí vrbovku, nebo chcete-li vršku úzkolistou (*Epilobium angustifolium*, Fireweed — od r. 1957).

Představa, že by naše nedávno nově založené kraje měly ve svých znacích typické anebo významné květiny svých území, je zcela absurdní. I to však vypovídá o rozdílnosti mnohonárodní kanadské kultury na straně jedné a česko-moravsko-slezské na straně druhé.